

UZASADNIENIE

Na podstawie art. 204 § 1 i 3 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 1510, z późn. zm.) Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może zezwolić na zatrudnianie młodocianych w wieku powyżej 16 lat przy niektórych rodzajach prac wzbronionych, jeżeli jest to potrzebne do odbycia przygotowania zawodowego, określając jednocześnie warunki zapewniające szczególną ochronę zdrowia młodocianych zatrudnionych przy tych pracach.

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie wskazanego wyżej upoważnienia i zastąpi dotychczas obowiązujące w tym zakresie przepisy, tj. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym i warunków ich zatrudniania przy niektórych z tych prac (Dz. U. z 2016 r. poz. 1509). Obowiązujące rozporządzenie, tak jak przedkładany projekt rozporządzenia, wydane jest na podstawie tego samego upoważnienia ustawowego. Z uwagi na stopień trudności i rozległą tematykę, którą reguluje ten projekt, oraz dla ułatwienia korzystania z projektowanych rozwiązań proponuje się, do czasu znowelizowania w tym zakresie przepisów Kodeksu pracy, pozostawienie upoważnienia ustawowego bez zmian.

Jednocześnie należy dodać, że w rozporządzeniu wdrożono do polskiego prawa postanowienia art. 7 dyrektywy Rady 94/33/WE z dnia 22 czerwca 1994 r. w sprawie ochrony pracy osób młodych (Dz. Urz. WE L 216 z 20.08.1994, str. 12, z późn. zm.). Z tego powodu wszelkie regulacje zawarte w niniejszym projekcie są zgodne z przepisami ww. dyrektywy, uwzględniając jednocześnie rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 316, z późn. zm.).

Głównym celem wydania nowego rozporządzenia jest dostosowanie przepisów do obowiązujących standardów wykonywania pracy przez młodocianych.

Z uwagi na postęp techniczny, jaki dokonał się na przestrzeni ostatnich lat w zdecydowanej większości sektorów gospodarki, należy dostosować przepisy dotyczące ochrony pracy młodocianych do obecnie panujących standardów przy uwzględnieniu ramowych wymagań wspomnianej wyżej dyrektywy.

Również postęp technologiczny, widoczny w oferowanych współcześnie środkach ochrony indywidualnej, coraz doskonalsze narzędzia oraz efektywniej zabezpieczane

urządzenia wykorzystywane przy praktycznej nauce zawodu spowodowały, że obecnie obowiązujące regulacje wymagają dostosowania do współczesnych standardów w wielu gałęziach przemysłu.

Należy jednocześnie pamiętać, że najważniejszym czynnikiem w procesie praktycznej nauki zawodu ludzi młodych jest ochrona ich zdrowia i budowanie świadomości zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy. W tym ujęciu projektowane rozporządzenie zawiera znowelizowane i dostosowane do podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego regulacje pozwalające na bezpieczną praktyczną naukę zawodu, a także na przygotowanie zawodowe młodocianych na podstawie przepisów prawa pracy w pozaszkolnym systemie kształcenia.

Projektując nową treść obu załączników o pracach wzbronionych i *a contrario* dozwolonych młodocianym, brano przede wszystkim pod uwagę opinie i wiedzę specjalistów z Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – Państwowego Instytutu Badawczego. Instytut ten już od 1950 r. wydaje opracowania naukowe dotyczące m.in. ochrony pracy ludzi młodych oraz popularyzuje wiedzę z zakresu ochrony pracy do celów bezpieczeństwa i higieny pracy przez organizowanie konkursów oraz licznych konferencji i spotkań w gronie krajowym i międzynarodowym, a także przez udział w targach związanych z tematyką bhp.

Przystawione poniżej omówienie zmian opisuje przesłanki i podstawy, jakimi kierowano się przy aktualizacji wymagań dla ochrony pracy ludzi młodych.

Do najważniejszych zmian w części I załącznika nr 1 w ust. 1 należy zastąpienie dotychczasowej regulacji dotyczącej ręcznych prac transportowych jednym przepisem pkt 4, określającym zakres wartości dopuszczalnych dla młodocianych wyrażonych w postaci procentowej dopuszczalnych wartości dla osób dorosłych.

W związku z wcześniejszym rozwojem fizycznym młodocianych kobiet proponuje się, aby wartości dopuszczalne wynosiły 60% wartości dopuszczalnych dla kobiet pełnoletnich. Odpowiednio wartości dopuszczalne dla młodocianych mężczyzn wynoszą 40% wartości dopuszczalnych dla mężczyzn.

W ust. 3 dotyczącym prac zagrażających prawidłowemu rozwojowi psychicznemu uzupełniono treść o wyroby nikotynowe oraz o treści pornograficzne, z uwagi na fakt, że stale zmieniający się rynek pracy dostarcza coraz to nowych zagrożeń, np.: e-papierosy lub reklamy artykułów erotycznych. Zakazano również całkowicie prac związanych z produkcją, sprzedażą

i konsumpcją napojów alkoholowych, w tym obsługą konsumentów w zakładach gastronomicznych.

Biorąc pod uwagę wiek młodocianych i kształtujące się w nich podglądy i postawy, ważne jest, aby mogli doświadczać życia zawodowego w sposób zapewniający bezpieczeństwo i zgodny z ich prawidłowym rozwojem psychofizycznym.

W celu ujednoczenia nomenklatury w części II załącznika nr 1 do projektowanego rozporządzenia zastosowane zostało tylko pojęcie „narażenia”, którego definicja jest zawarta w § 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 30 grudnia 2004 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z występowaniem w miejscu pracy czynników chemicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1488). Według tej definicji „narażenie zawodowe na czynnik chemiczny” oznacza proces oddziaływania na organizm pracownika czynnika chemicznego występującego na jego stanowisku pracy. Stosowane w dalszej części załącznika nr 1 i w załączniku nr 2 pojęcie „narażenie” odnosi się również do czynników pyłowych, fizycznych i biologicznych oraz do wszelkich prac z tymi czynnikami.

W części II załącznika nr 1 w ust. 1 dotyczącym prac w narażeniu na szkodliwe działanie czynników chemicznych i pyłowych w pkt 2 doprecyzowano przepis, tak aby wykazać, że sam proces technologiczny nie jest rakotwórczy. Działanie rakotwórcze lub mutagenne wykazują natomiast substancje lub ich mieszaniny, które uwalniają się w procesie technologicznym. Wszystkie substancje i ich mieszaniny sklasyfikowane jako rakotwórcze i mutagenne zostały uwzględnione w pkt 1 i w związku z tym pkt 2 dotyczy tylko procesów technologicznych.

Usunięto przepis dotyczący prac w narażeniu na szkodliwe działanie pyłów, ponieważ nie ma merytorycznego uzasadnienia tego przepisu. Wartości dopuszczalnych stężeń szkodliwych czynników chemicznych i pyłowych są ustalane na poziomie, który chroni zdrowie i życie pracownika przez cały okres jego aktywności zawodowej, a także chroni zdrowie jego przyszłych pokoleń. W odniesieniu do szkodliwych czynników chemicznych i pyłowych wypełnianie podstawowych obowiązków zawartych w ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy i przepisach wykonawczych, zarówno przez pracodawcę, jak i pracownika, eliminuje praktycznie negatywne skutki zdrowotne, jakie mogłyby wystąpić w ich stanie zdrowia. Biorąc pod uwagę powyższe, Międzyresortowa Komisja do Spraw Najwyższych Dopuszczalnych Stężeń i Natężeń Czynników Szkodliwych dla Zdrowia w Środowisku Pracy, zgodnie z przyjętymi definicjami dopuszczalnych stężeń (Najwyższych Dopuszczalnych Stężeń – NDS, Najwyższych Dopuszczalnych Stężeń Chwilowych – NDSCh,

Najwyższych Dopuszczalnych Stężeń Pułapowych – NDSP), nie ustala odrębnych wartości dla młodocianych.

Należy wyjaśnić, że za działanie zwłókniające pyłów jest odpowiedzialna frakcja respirabilna krystalicznej krzemionki. Zatem pracownicy młodociani nie będą mogli być zatrudniani przy procesach technologicznych, w których jest ona emitowana.

Pyły o działaniu rakotwórczym są uwzględnione w części II w ust. 1 w pkt 1 lit. m oraz w pkt 2, które odnoszą się do prac w narażeniu na szkodliwe działanie czynników chemicznych – substancji i ich mieszanin lub pyłów – uwalniających się w procesach technologicznych. Dotyczy to w szczególności pyłów azbestu, które są sklasyfikowane¹ jako rakotwórcze kategorii 1A (H350). Podobnie pyły o działaniu szkodliwym na rozrodczość, do których należą m.in. związki ołowiu, uwzględnione są w części II w ust. 1 w pkt 1 lit. o. Niezależnie od powyższego w ust. 1 w pkt 4 i 5 wskazano na zakaz prac młodocianych w narażeniu na działanie azbestu i ołowiu.

Pyły pochodzenia roślinnego i zwierzęcego zostały uwzględnione w przepisach dotyczących prac w narażeniu na szkodliwe działanie czynników biologicznych.

Przepisy dotyczące prac w narażeniu na szkodliwe działanie czynników fizycznych zostały zharmonizowane z obowiązującą treścią rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. poz. 1286, z późn. zm.). W odniesieniu do najważniejszych zmian w zakresie dotyczącym prac w narażeniu na szkodliwe działanie czynników fizycznych (ust. 2) należy wymienić doprecyzowanie przepisu dotyczącego pracy z promieniowaniem laserowym przez uwzględnienie sytuacji, gdy ochrona przed emisją odbitego/rozproszonego promieniowania laserowego na zewnątrz nie może być zrealizowana lub jest nieskuteczna przy zastosowaniu osłon chroniących.

Przy elektrycznym spawaniu, cięciu i napawaniu metali występują znacznie wyższe poziomy natężenia promieniowania nadfioletowego niż przy gazowym. Z tego względu proponuje się dopuścić młodocianych do zdobywania umiejętności gazowego spawania, cięcia i napawania metali, a zakazać pracy przy użyciu elektrycznych metod realizacji tych technologii.

---

¹ Według rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniającego i uchylającego dyrektywę 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (Dz. Urz. UE L 353 z 31.12.2008, , str. 1).

Przy walcowaniu i kuciu występują znacznie niższe poziomy natężenia promieniowania podczerwonego niż przy innych procesach wymienionych w tym punkcie. Dlatego proponuje się prac związanych z realizacją tych technologii nie włączać do prac wzbronionych młodocianym.

Usunięto przepisy dotyczące infradźwięków z uwagi na fakt, że brak jest obecnie wartości Najwyższych Dopuszczalnych Natężeń (NDN) dla tego rodzaju hałasu, zgodnie z ustaleniami Międzyresortowej Komisji ds. Najwyższych Dopuszczalnych Stężeń i Natężeń Czynników Szkodliwych w Środowisku Pracy. Komisja uznała, że obowiązująca dotychczas wartość NDN hałasu infradźwiękowego stanowi próg percepcji słuchowej infradźwięków i kryteriów uciążliwości, a nie szkodliwości. Wyniki dotychczasowych doniesień naukowych wskazują, że nawet jeżeli uzyskuje się reakcję organizmu na działanie infradźwięków i hałasu niskoczęstotliwościowego, to nie ma ona znaczenia klinicznego z uwagi na to, że efekty szybko zanikają po zaprzestaniu ekspozycji.

W ramach realizacji projektu badawczego II.B.09 „Opracowanie propozycji kryteriów oceny szkodliwości i uciążliwości hałasu z dominującym udziałem infradźwięków i hałasu niskoczęstotliwościowego w ekspozycji zawodowej” (główny wykonawca prof. K. Pawlas, Instytut Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego), w II etapie programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy” (2011–2013), przeprowadzono badania epidemiologiczne, w wyniku których stwierdzono brak podstaw do ustanowienia odrębnych wartości NDN dla hałasu infradźwiękowego w środowisku pracy.

Obecnie do oceny ekspozycji zawodowej na hałas infradźwiękowy można stosować kryterium uciążliwości określone w Polskiej Normie PN-Z-01338:2010 (poziom dźwięku G – 102 dB, dla ogółu pracowników, 86 dB – na stanowisku pracy koncepcyjnej).

W odniesieniu do przepisów dotyczących temperatur usunięto enumeratywne wyliczenie procesów technologicznych oraz obniżono minimalną temperaturę do temperatury niższej niż 10°C, w celu ujednoczenia przepisu z definicją środowiska zimnego. Pojęcie mikroklimatu zimnego, zgodnie z definicją zawartą w przepisach rozporządzenia w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, odnosi się do warunków, w których temperatura powietrza wynosi poniżej 10°C. Wobec szybkiego tempa metabolizmu (produkcji ciepła) u osób młodych i młodocianych (Fizjologia Kliniczna, Kozłowski, Nazar str. 444) oraz dużych indywidualnych różnic osobniczych w odczuwaniu środowiska termicznego, różnica 4°C w zakresie 10–14°C i wilgotności poniżej 65% nie jest bardzo istotna w odczuwaniu zimna. Natomiast warunkiem

koniecznym do zapewnienia bezpiecznego przebywania w chłodnych pomieszczeniach ($t_a \leq 10^\circ\text{C}$) pracownika, w tym młodocianego, jest zapewnienie odpowiednich środków ochrony indywidualnej.

Usunięto przepis dotyczący prac w środowisku o dużych wahaniami parametrów mikroklimatu, szczególnie przy występowaniu nagłych zmian temperatury powietrza w zakresie przekraczającym 15°C , przy braku możliwości stosowania co najmniej 15 minutowej adaptacji w pomieszczeniach o temperaturze pośredniej. Przy tak wysokich różnicach temperatury bardziej istotne jest dobranie odpowiedniej odzieży, 15-minutowe dostosowanie się do temperatury jest faktycznie niemożliwe do zrealizowania.

Usunięto nieaktualny przepis dotyczący urządzeń komunikacji lotniczej w związku z zakazem pracy w charakterze pilota lotniczego i przy obsłudze pasażerów zawartym w części III pkt 9 projektowanego załącznika nr 1.

W odniesieniu do prac w narażeniu na szkodliwe działanie czynników biologicznych (ust. 3) należy zauważyć, że dotychczasowe brzmienie tego fragmentu rozporządzenia uwzględnia jedynie „prace w kontakcie z czynnikami biologicznymi zakwalifikowanymi do grupy 3 lub 4 zagrożenia”. Obie te grupy obejmują czynniki, które mogą wywoływać lub wywołują u ludzi ciężkie choroby, są niebezpieczne dla pracowników, a rozprzestrzenianie ich w populacji ludzkiej jest bardzo prawdopodobne. Grupa 2. zagrożenia obejmuje czynniki, które również mogą wywoływać choroby u ludzi i mogą być niebezpieczne dla pracowników. Wśród nich są czynniki posiadające udokumentowane działanie alergizujące (w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki są one oznaczone symbolem „A”), produkujące toksyny (we wspomnianym rozporządzeniu oznaczone symbolem „T”) i te, dla których wykaz pracowników narażonych na ich działanie ma być przechowywany przez okres dłuższy niż 10 lat po zakończeniu ostatniego zanotowanego przypadku narażenia (we wspomnianym rozporządzeniu oznaczone symbolem „D”). Należy podkreślić, że wyróżnienie szkodliwych czynników biologicznych (SCB) wyżej wymienionymi symbolami sugeruje, że nawet wśród czynników należących do grupy 2. zagrożeniem są drobnoustroje, które mogą poważnie i trwale zagrozić zdrowiu osób narażonych. Dlatego też zostały one uwzględnione w projektowanym rozporządzeniu i powinna być prowadzona ilościowa i jakościowa kontrola ich występowania na stanowiskach pracy.

Pracodawca jest zobowiązany do dokonania i dokumentowania oceny ryzyka zawodowego stwarzanego przez niebezpieczne, szkodliwe i uciążliwe czynniki występujące na stanowisku pracy pracownika młodocianego, wyraźne i jednoznaczne informowanie go o ryzyku zawodowym związanym z narażeniem na powyższe czynniki oraz, w przypadkach gdy zastosowane techniczne środki ochronne nie zapewniają akceptowalnego poziomu ryzyka, wyposażenia pracownika młodocianego w certyfikowane i odpowiednio dobrane środki ochrony indywidualnej w przypadku występowania w miejscu pracy czynników niebezpiecznych i szkodliwych. Bez pełnej informacji o szkodliwych czynnikach biologicznych, a zatem i o tych z grupy 2. zagrożenia, działania, do których przeprowadzenia i wykonania pracodawca jest zobowiązany przepisami prawa, nie byłyby możliwe do realizacji.

Pomniejsze zmiany dotyczą m.in. usunięcia enumeratywnego wyliczenia alergenów pochodzenia zwierzęcego. Wymienianie czynników alergizujących jest niepełne i może uzasadniać pracę z alergenami pochodzenia zwierzęcego niewymienionymi w tym przepisie.

W części III załącznika nr 1, dotyczącej prac stwarzających zagrożenia wypadkowe, wprowadzono szczegółowe odniesienie do przepisów dotyczących obsługi maszyn, wykreślono nieuzasadnione wzbranianie młodocianym wszelkich prac w działach produkcyjnych fabryk przetworów rybnych. Doprecyzowano przepis dotyczący zagrożeń wypadkowych przy maszynach rolniczych, ponieważ dotychczasowa treść uniemożliwiała w praktyce obsługiwanie jakichkolwiek maszyn rolniczych i ograniczono się do maszyn szczególnie niebezpiecznych i o skomplikowanej obsłudze (kombajny).

Doprecyzowano i uszczegółowiono przepisy dotyczące m.in. prac przy obsłudze kotłów parowych, przy obróbce drewna czy przy użytkowaniu kadzi, cystern etc., a także dostosowano przepis w odniesieniu do produkcji i użytkowania wyrobów zawierających materiały wybuchowe do zastosowanego w dyrektywie 94/33/WE z dnia 22 czerwca 1994 r. w sprawie ochrony osób młodych.

W odniesieniu do pkt 4 (kadzie, cysterny etc.) powołano się na przepisy § 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie użytkowania maszyn przez pracowników podczas pracy (Dz. U. poz. 1596, z późn. zm.). Użytkowanie maszyny, zgodnie z przepisami, obejmuje także ich obsługę technologiczną i techniczną. Zgodnie z przepisami § 1 pkt 1 ww. rozporządzenia maszyna to wszelkie maszyny i inne urządzenia techniczne, narzędzia oraz instalacje użytkowane podczas pracy, a także sprzęt do tymczasowej pracy na wysokości, w szczególności drabiny i rusztowania.

W pkt 5 dotyczącym prac z narażeniem na wysokie napięcie przywołano wartości określone w dyrektywie niskonapięciowej 2014/35/UE², wskazując maksymalne poziomy napięć, przy których nie są wymagane specjalne procedury postępowania, mogące stanowić problem dla osób młodocianych. Albowiem praktycznie każda praca przy obsłudze urządzeń zasilanych prądem elektrycznym związana jest z zagrożeniem porażeniem tym prądem.

Wykreślono prace na stanowisku sprzątacza wagonów, konduktorów w autobusach i trolejbusach oraz prac konwojentów, ponieważ nie stwarzają zagrożenia dla zdrowia młodocianych, mechaników obsługi naziemnej samolotów, ponieważ te prace mogą być wykonywane tylko pod stałym nadzorem, zatem znika obawa co do odpowiedzialności za następstwa ewentualnych usterek, a nie ma innego uzasadnienia zakazywania tych prac młodocianym.

Zmiany w załączniku nr 2 mają przede wszystkim na celu umożliwienie wykonywania niektórych rodzajów pracy przez młodocianych z zachowaniem bezpiecznych i higienicznych warunków pracy.

W części II w ust. 1 dotyczącym prac w narażeniu na szkodliwe działanie czynników chemicznych i pyłów wprowadzono zasadniczą zmianę, która wynika z konieczności dostosowania do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego. Z załącznika do tego rozporządzenia wynika, że nauka zawodu przez młodocianych prawie we wszystkich wymienionych zawodach wiąże się z pracami wzbronionymi młodocianym, z uwagi na występowanie narażenia na substancje chemiczne, mieszaniny lub procesy wymienione w załączniku nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym i warunków ich zatrudniania przy niektórych z tych prac.

W celu umożliwienia młodocianym wykonywania praktycznej nauki zawodu wprowadzono przepisy, które dopuszczają młodocianych do wykonywania prac w narażeniu na szkodliwe czynniki chemiczne i pyły – substancje rakotwórcze, mutagenne, działające szkodliwie na rozrodczość, wykazujące działanie toksyczne na narządy docelowe po narażeniu jednorazowym i powtarzalnym, wykazujące toksyczność ostrą kategorii 1, 2 lub 3, uczulające

---

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/35/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku sprzętu elektrycznego przewidzianego do stosowania w określonych granicach napięcia (Dz. Urz. UE L 96 z 29.03.2014, str. 357).

oraz procesy rakotwórcze wymienione w załączniku nr 1 część II ust. 1 pkt 1 lit. i–o oraz pkt 2, pod warunkiem ograniczenia czasu pracy, wyposażenia w odpowiednio dobrane środki ochrony indywidualnej oraz uzyskania specjalistycznej opinii lekarza medycyny pracy o braku przeciwwskazań u pracownika młodocianego do wykonywania pracy w miejscu występowania substancji i pyłów wskazujących działanie uczulające na drogi oddechowe lub skórę.

W ust. 2 dotyczącym prac w narażeniu na szkodliwe działanie czynników fizycznych zniesiono zakaz wykonywania tych prac przez młodociane kobiety, w związku z tym brak jest uzasadnienia do ograniczania im praktycznej nauki zawodu w tym zakresie.

Dodatkowo wprowadzono przepis chroniący młodocianych przed polami elektromagnetycznymi.

Uzupełniono przepis dotyczący prac w mikroklimacie gorącym i zimnym, jednocześnie upraszczając jego treść przez wyeliminowanie enumeratywnego wymieniania przykładów jego zastosowania.

Analogicznie do treści załącznika nr 1 zmieniona została wartość najniższej dopuszczalnej temperatury w pomieszczeniach pracy młodocianych. W przypadku gdy zaistnieje konieczność wykonywania pracy bez zastosowania rękawic ochronnych, dozwolone jest zatrudnianie młodocianych w warunkach, w których wartość wskaźnika temperatury chłodzenia ruchem powietrza t_{wc} jest nie mniejsza niż -24°C . Wskaźnik t_{wc} , zgodnie z definicją zawartą w normie PN-EN ISO 11079, dotyczącej obciążenia cieplnego w środowisku zimnym, to temperatura określająca efekt chłodzenia skóry nieosłoniętych części ciała, następujący poprzez konwekcję, a więc jednoczesnego działania temperatury oraz prędkości przepływu powietrza.

Należy zauważyć, że wcześniej stosowany był wskaźnik WCI, służący do oceny miejscowego chłodzenia ciała, np. powierzchni twarzy czy rąk (nieosłoniętych części ciała). Ze wzrostem wartości tego wskaźnika rosło niebezpieczeństwo (ryzyko) odmrożenia. Obecnie stosowany jest wskaźnik t_{wc} .

Zgodnie z normą PN-EN ISO 11079, wyznaczane są wskaźniki takie jak: $IREQ_{min}$, $IREQ_{nutr}$ oraz t_{wc} . Podczas wykonywania badań obciążenia cieplnego pracownika w środowisku zimnym wartość t_{wc} może być wyznaczana dla danego stanowiska pracy. Wg ww. normy, dla wartości $t_{wc} > -24^{\circ}\text{C}$ dozwolona jest praca ciągła.

W części III dotyczącej prac stwarzających zagrożenie wypadkowe wskazano, że 16-latków można dopuścić do prac związanych z rozbiorem, trybowaniem i mieleniem mięsa, biorąc pod uwagę mniejsze prawdopodobieństwo i ciężkość możliwych urazów.

Pozostałe zmiany mają związek z dookreśleniem wysokości, na jakiej młodociani mogą wykonywać pracę, przy założeniu, że skutki upadku z wysokości 10 m i wyższych są do siebie zbliżone, oraz z ujednoczeniem treści załączników nr 1 i 2, umożliwieniem młodocianym kobietom wykonywania niektórych prac, które do tej pory były dozwolone jedynie dla chłopców, co nie znajdowało uzasadnienia.

Wyjaśnienia wymaga użycie sformułowania „czynniki szkodliwe”. Pojęcie to nie zostało prawnie zdefiniowane. Używane jest jednak bardzo często w tytułach i treści aktów normatywnych dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy. Mimo braku legalnej definicji w praktyce taka klasyfikacja przyjęta jest powszechnie. Z treści rozporządzenia w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy wynika, że czynnik szkodliwy to taki czynnik, którego oddziaływanie na pracownika powoduje lub może spowodować ujemne zmiany w jego stanie zdrowia oraz w stanie zdrowia jego przyszłych pokoleń. Czynnikiem szkodliwym mogą być zarówno czynniki chemiczne, biologiczne, jak i fizyczne. Narażenie na te czynniki może być przyczyną choroby, w tym choroby zawodowej. Pojęcie czynnika szkodliwego występuje również w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki (Dz. U. poz. 716, z późn. zm.).

Za uciążliwe uważa się takie czynniki, których oddziaływanie na pracownika może być przyczyną złego samopoczucia lub nadmiernego zmęczenia, nie prowadzi jednak do trwałego pogorszenia stanu zdrowia. Natomiast czynnik niebezpieczny to taki czynnik, którego oddziaływanie na pracującego może prowadzić do urazu. W odróżnieniu od czynnika szkodliwego jego działanie jest natychmiastowe i może być przyczyną wypadku przy pracy. Istotne jest, że czynnik zakwalifikowany jako szkodliwy, w zależności od poziomu oddziaływania na organizm pracownika lub warunków, w jakich występuje, może stać się niebezpieczny (np. substancje wybuchowe, żrące, toksyczne).

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, tak aby pracodawcy mieli czas na sporządzenie wykazów prac, o których mowa w § 5 projektu. W związku z powyższym wprowadzenie przepisów przejściowych jest zbędne.

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej przez mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w rozumieniu art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2023 r. poz. 221, 641 i 803). Rozporządzenie będzie miało wpływ jedynie na tych przedsiębiorców, których działalność wiąże się z zatrudnianiem młodocianych, i ma im ułatwić realizację istniejących w tym zakresie obowiązków.

Projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248). Żaden z podmiotów nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem rozporządzenia w trybie art. 7 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa.

Projektowane przepisy nie stwarzają zagrożeń korupcyjnych.